

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl samosoudkyní Mgr. Lucií Trejbalovou ve věci

žalobkyně: X, narozena dne X
bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 12. 2019, č. j. X

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 17. 12. 2019, č. j. X 7, a rozhodnutí Úřadu práce České republiky – Krajské pobočky v Liberci ze dne 5. 11. 2019, č. j. X, se zrušují pro vady řízení a věc se vrací k dalšímu řízení žalovanému.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně domáhá zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – Krajská pobočka v Liberci (dále jen „úřad práce“) ze dne 5. 11. 2019, č. j. X. Tímto rozhodnutím úřad práce rozhodl odejmout žalobkyni ode dne 1. 5.

2019 dávku doplatek na bydlení č. j. X.

2. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný shrnul průběh dosavadního řízení a uvedl, že dne 18. 10. 2019 bylo úřadem práce opětovně zahájeno správní řízení ve věci odejmutí dávky doplatek na bydlení a žalobkyni byla v souladu s § 36 odstavec 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, dána možnost seznámit se s podklady pro rozhodnutí a případně se k nim vyjádřit. Písemnost byla doručena žalobkyni dne 19. 10. 2019, lhůta pro vyjádření končila dne 31. 10. 2019. Žalovaný uvedl, že již dne 5. 11. 2018 byla žalobkyně vyzvána k tomu, aby doložila, jakým způsobem získává prostředky pro zajištění výživy a základních životních potřeb. Žalobkyně každý měsíc vyplňovala formuláře hospodaření domácnosti, podle nich byly měsíční příjmy žalobkyně, kterými byly pouze dávky pomoci v hmotné nouzi, nižší než výdaje. K tomu žalobkyně uvedla, že jí na bydlení přispívá matka, syn hradí poplatky za telefon a někdy si půjčuje od známých.
3. Žalovaný poukázal na výsledky místních šetření provedených dne 28. 2. 2019 a 30. 4. 2019 a fotodokumentaci, z nichž vyplynulo, že v bytě žalobkyně je plně vybavený kosmetický salon včetně nábytku a příslušenství. Proto byla žalobkyně dne 10. 5. 2019 vyzvána, aby objasnila své sociální a majetkové poměry, přitom ve výzvě bylo napsáno, že dle svých tvrzení si kosmetické vybavení zakoupila v době podnikání, dále ale uvedla, že kosmetické vybavení není jejím majetkem, má ho jen k užívání, kdo je majitelem vybavení, odmítla uvést. S ohledem na zjištěné pochybnosti zahájil úřad práce dne 31. 5. 2019 řízení o odejmutí doplatku na bydlení.
4. Žalovaný se ztotožnil s úřadem práce, že žalobkyně po dobu, kdy byla vyzvána výzvou ze dne 10. 5. 2019 k objasnění, jakým způsobem získává finanční prostředky, nebyla toto schopna objasnit a doložit. Rozpor v tvrzení žalobkyně spatřoval žalovaný i v tom, že jednou uvedla, že si vlastnictví kosmetického zařízení pořídila během podnikání, podruhé že není jejím majetkem. Žalobkyně nedoložila, že kosmetické zařízení a vybavení není jejím majetkem, a proto ho z tohoto důvodu nemůže prodat nebo pronajmout. Prodejem nebo pronájmem by si žalobkyně zvýšila příjem, stejně tak, pokud je dlouhodobě příjemcem dávek, měla by za kosmetické ošetření, které provádí, vyžadovat finanční úhradu a prokázat snahu zvýšit si příjem.
5. Dále poukázal na skutečnost, že řízení o odejmutí dávky bylo zahájeno již 31. 5. 2019, proto nebyly dávky hmotné nouze žalobkyni vypláceny. Zahájení řízení dne 18. 10. 2019 bylo na základě zrušeného rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 8. 2019 z důvodu porušení § 36 odst. 3 správního řádu. Žalobkyně sama uvedla, že vysvětlení nejasností podala úřadu práce již 4. 8. 2019. Byla jí dána možnost seznámit se s podklady pro rozhodnutí, této možnosti žalobkyně nevyužila, pouze po úřadu práce požadovala sdělení správních úvah, na základě kterých bude rozhodnuto. Důvody pro odejmutí dávky byly úřadem práce sděleny již v předchozím rozhodnutí, proto také nepřistoupil na prodloužení lhůty, která je dostatečná. Žalovaný konstatoval, že úřad práce nepochybil, pokud podle § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi odejmul dávku, neboť žalobkyně na výzvu nedoložila a nevysvětlila rozdíl v příjmech a výdajích, kdy je setrvala schopna hradit náklady na bydlení a živobytí, když jediným příjmem jsou dávky hmotné nouze. Žalobkyně má pronajatý nadměrný byt, je schopna vést standardní domácnost pouze z dávek hmotné nouze, přitom neobjasnila majetkové poměry týkající se kosmetického zařízení a využití ke zvýšení příjmu. Žalovaný dále uvedl, že podle § 11 zákona o pomoci v hmotné nouzi se zohledňuje, zda si osoba může zvýšit příjem vlastním přičiněním, a tím si zabezpečit buď

částečně, nebo zcela finanční prostředky na zajištění základních životních potřeb a úhradu nákladů na bydlení. Žalobkyně se nachází v sociální situaci, byla tedy povinna vyčerpat všechny možnosti ke zlepšení své situace, tj. prodejem nebo pronájmem kosmetického zařízení, popř. vyžadovat poplatek za dlouhodobé uskladnění a za líčení a kosmetické přípravky požadovat úhradu. S odkazem na § 15 zákona o pomoci v hmotné nouzi žalovaný uvedl, že celkovými sociálními poměry se také rozumí podíl rodiny na trvání stavu hmotné nouze, což znamená, že správní orgán nemusí přiznat dávky, pokud osobě v nouzi může reálně pomoci rodina a žalobkyně uvedla, že rodina i známí jí finančně dlouhodobě pomáhají. V případě žalobkyně byly úřadem práce zjištěny pochybnosti již během pobírání dávek hmotné nouze, žalobkyně dokládala měsíčně vyšší výdaje na domácnost a živobytí, než byl její příjem z vyplacených dávek.

II. Žaloba

6. Žalobkyně namítala, že v rozhodnutí ze dne 31. 5. 2019 jí úřad práce nesdělil důvody pro zahájení správního řízení ve věci odejmutí doplatku na bydlení. Poukázala na to, že žalovaný rozhodnutí úřadu práce ze dne 7. 8. 2019 zrušil a věc vrátil k novému projednání. Předchozí rozhodnutí žalovaného o odvolání není správné, nové řízení lze zahájit jen při obnově řízení. Nové řízení bylo úřadem práce zahájeno 18. 10. 2019, důvody zahájení řízení nebyly opět sděleny, pozastavené dávky hmotné nouze nebyly doplacený. Rozhodnutí o zahájení nového řízení je nezákonné, o téže věci nelze zahajovat nové řízení z důvodu překážky litispendence ve smyslu § 48 odst. 1 správního řádu, žalobkyně odkazovala na rozsudek ze dne 16. 5. 2013, č. j. 4 As 16/2013-36. Dovožovala, že rozhodnutí je nezákonné a žalovaný ho měl i bez návrhu podle § 90 odst. 1 písm. a) správního řádu zrušit a řízení zastavit.
7. Dále uvedla, že v květnu 2019 jí úřad práce přestal vyplácet dávky hmotné nouze, aniž k tomu vydal rozhodnutí dle § 75 písm. d) zákona o pomoci v hmotné nouzi, žalobkyně odkazovala na stanovisko obsažené ve Sborníku stanovisek veřejného ochránce práv. Bezdůvodnému zastavení vyplácení dávky hmotné nouze se žalobkyně bránila soudní cestou, podle soudu se může bránit až proti konečnému rozhodnutí, soud jí ale nesdělil, jak má do té doby platit nájem a živobytí. Tímto způsobem soud legalizoval faktické zastavení vyplácení dávky hmotné nouze a svévoli úřadu práce a žalovaného.
8. Tím, že úřad práce v rozhodnutí ze dne 31. 5. 2019 a 18. 10. 2019 nesdělil důvody zahájení řízení, znemožnil efektivní účast žalobkyně na řízení v rozporu se základními zásadami správního řízení. V rozhodnutí ze dne 5. 11. 2019 úřad práce opomenul odůvodnit, že neseznámil žalobkyni se správními úvahami pro zahájení řízení. Pominul, že jí tím odebral možnost podat vysvětlení, návrhy a navrhnout důkazy před vydáním rozhodnutí. Toto pochybení úřadu práce žalovaný ignoroval. Žalobkyně upozornila na to, že k oznámení o zahájení řízení o odejmutí dávek ze dne 18. 10. 2019 odeslala dne 25. 10. 2019 žádost o sdělení důvodů zahájení správního řízení a požádala o prodloužení lhůty do doby seznámení s důvody zahájení řízení. Při stanovení lhůty úřad práce nevzal v úvahu, že od září 2019 žalobkyně pracuje na stálé noční směny a je obtížné dostavit se na úřad práce v pracovní době. V rozporu se základními zásadami správního řízení úřad práce na tuto žádost nereagoval a dne 5. 11. 2019 vydal rozhodnutí o odejmutí dávky. Žalobkyně opakovala, že k tomu, aby se mohla řádně vyjádřit, musí znát důvody zahájení řízení. Žalobkyně se mohla pouze domnívat na základě předchozího řízení, co bylo důvodem zahájení nového řízení, proto byl úřad práce požádán, aby důvody zahájení řízení sdělil.
9. Pokud jde o využití majetku, žalobkyně uvedla, že bylo známo její zdravotní omezení. K tvrzením o využitelnosti majetku a kosmetického vybavení byl úřad práce vyzván

k provedení znaleckých posudků, neboť žalobkyně žádnou možnost k využitelnosti věci neviděla. Úřad práce i žalovaný se vyhnuli konkrétnímu finančnímu vyjádření, které by mohlo podle odborného posudku kosmetické vybavení přinést. Žalovaný neuvedl, o jaké kosmetické prostředky se jednalo. Kosmetické vybavení se skládá z mnoha částí, některé byly půjčené a u žalobkyně uschované. V tomto směru žalovaný a úřad práce nepostavili skutečnosti najisto. Úřadu práce žalobkyně sdělila, že chybějící finanční prostředky si půjčovala většinou od známých, v několika případech dostala finanční prostředky darem od blízkých, nikoliv nad rámec výdajů na zaplacení bydlení a živobytí. Úřad práce nesdělil, jak má žalobkyně prokázat, že nějakou věc nevlastní. Žalobkyně naopak úřad práce dopisem ze dne 1. 7. 2019 vyzvala k prověření domněnek ohledně finančního potenciálu kosmetického vybavení. Vybavení v bytě má hodnotu v řádu stokorun a nulový potenciál, co se týče možnosti výdělku. Žalobkyně má pozastavený živnostenský list, neúspěch při podnikání je příčinou současné situace. Žalovaný nepřihlédl ke skutečnosti, že úřad práce nesdělil, za jakou cenu je vybavení prodejné, ani jaký poplatek za uskladnění by mohla žalobkyně požadovat v případě, že vybavení sama občas použije.

10. K finanční pomoci rodiny žalobkyně uvedla, že ani v tomto směru správní orgány neprovedly žádné konkrétní šetření, z něhož by vyplynuly skutečnosti odůvodňující odejmutí dávky. K přiměřenosti bytu žalobkyně uvedla, že cena bydlení se odvíjí od podlahové plochy, nájemné, které platí, běžně platí i v mnohem menších bytech. Bylo třeba zvážit, že úřad práce vyplácel nižší částku zejména na bydlení, proto si žalobkyně musela půjčit.
11. V závěru žalobkyně namítala, že rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodu, neboť není zřejmé, jakými úvahami se žalovaný řídil při hodnocení skutkových i právních otázek, včetně těch, které se týkají jejich podání. Žalobkyně navrhovala, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

12. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný znovu shrnul průběh řízení před správními orgány. Z průběhu řízení i odůvodnění napadeného rozhodnutí je podle žalovaného zřejmé, jaké důvody vedly úřad práce k odejmutí doplatku na bydlení. Žalobkyně neosvětlila a nedoplnila požadované informace ohledně celkových majetkových a sociálních poměrů týkajících se finančních závazků, když náklady na živobytí, které vykazuje, převyšují příjmy (dávky pomoci v hmotné nouzi). Dále neosvětlila majetkové poměry týkající se kosmetického vybavení (odmítla uvést, kdo je vlastníkem), informace ohledně jeho vlastnictví a využití v čase se lišily.
13. K dalším námitkám žalovaný uvedl, že řízení, které probíhá následně po zrušení prvostupňového rozhodnutí odvolacím orgánem, nebrání překážka věci zahájené. Podklady zjištěné v původním řízení (vedeném před zrušením rozhodnutí) lze použít i v řízení následujícím, z povahy věci se jedná o totéž řízení.
14. Žalobkyni byl dán dostatečný prostor pro vyjádření, v původním řízení jí byla lhůta pro vyjádření prodlužována. Žalobkyně opakovaně nahlížela do spisu, měla tedy přístup ke všem podkladům, které byly pro vydání rozhodnutí zohledněny. Úřad práce jí poskytl dostatek informací k důvodu, pro který jí dávky odejímá (dopis ze dne 2. 8. 2019, odůvodnění rozhodnutí ze dne 7. 8. 2019).
15. Pokud žalobkyně namítá, že úřad práce dostatečně nedoložil či neosvětlil svá zjištění,

žalovaný argumentoval tím, že je povinností žalobkyně, aby osvědčila svou majetkovou a sociální situaci. Na výzvy však žalobkyně odpovídala obecnými tvrzeními, která v některých případech odmítla upřesnit. Např. to, že nevlastní kosmetické vybavení, lze ozřejmit sdělením, kdo je jeho vlastníkem, což žalobkyně odmítla. Stejně tak odmítla sdělit, od koho si půjčuje peníze.

16. Žalovaný uzavřel tím, že dávky pomoci v hmotné nouzi jsou dávkami subsidiárními, které jsou poslední instancí v případě, že žadatel nemá jinou možnost uspokojit své základní životní potřeby. Je namístě, aby správní orgán dostupnými prostředky zjišťoval, zda se osoba v takové situaci nachází. Žalovaný navrhoval, aby soud žalobu zamítnul.

IV. Replika žalobkyně

17. V replice žalobkyně zopakovala, že ani podruhé úřad práce nesdělil důvody zahájení řízení. Nehospodárně započal další řízení, z rozhodnutí žalovaného jako odvolacího orgánu vyplývá závěr, že předchozí řízení o odejmutí dávky hmotné nouze bylo zastaveno. Žalobkyně odkázala na skutečnost, že dne 25. 10. 2019 bylo úřadu práce doručeno podání, ve kterém žádala o vysvětlení důvodu zahájení správního řízení ze dne 19. 10. 2019 s tím, že žádala o doplacení zadržovaných dávek hmotné nouze, aby mohla podat v řízení vyjádření a návrhy, popř. navrhnout další důkazy. Namísto vysvětlení bylo vydáno rozhodnutí o odejmutí dávky hmotné nouze, ve kterém nebyly zohledněny její námitky.
18. K protokolu ze dne 22. 5. 2019 uvedla, že úřad práce jí nesdělil, k čemu potřebuje informaci o vlastnictví kosmetického vybavení. Její věrohodnost nezpochybnil, o stáří a použitelnost zastaralého vybavení se nezajímal. Z oznámení o zahájení řízení ze dne 31. 5. 2019 nevyplývá, v čem spočívala nedostatečnost podaných vysvětlení, které žalobkyně uvedla.
19. Žalobkyně opakovala, že požadovala sdělit důvody zahájení řízení, nebylo jí vyhověno. Proto se nemohla vyjádřit řádně k podkladům rozhodnutí. Byl jí předložen celý správní spis, ze kterého nebylo možné určit, co jsou podklady rozhodnutí. Namítala, že řízení o odejmutí dávky je ve své podstatě trestním řízením, ve kterém je správní orgán povinen hledat i důkazy svědčící ve prospěch účastníka řízení. Teprve z rozhodnutí se dozvěděla, že její vysvětlení úřadu práce nepostačovalo, navrhovala provedení důkazů, k čemuž se úřad práce před rozhodnutím nevyjádřil. Pokud správní orgán shledal, že vyjádření a návrhy důkazu jsou nedostatečné, měl to žalobkyni sdělit tak, aby své vyjádření mohla doplnit a navrhnout další důkazy. Žalovaný se blíže nezajímal o to, jaké kosmetické prostředky měla být schopna během pobírání dávek hmotné nouze pořizovat. Pokud v přípisu ze dne 18. 7. 2019 úřad práce sdělil, že se jedná o zvláště složitý případ, nesdělil k tomu žádné důvody. V té době byly žalobkyni již třetí měsíc odpírány dávky hmotné nouze.
20. Žalovaný neprokázal, že by měla jiný zdroj příjmu, nebo že by měla možnost zajistit si dostatečný příjem. Doporučenky vydával úřad práce, který má informace o zdravotních omezeních. Přes tato zdravotní omezení hledala zaměstnání. Namítala, že ve zkušební době lze zaměstnání ukončit, pokud by jí zdravotně nevyhovovalo, stejně jako může ukončit studium.
21. K jednání dne 6. 8. 2019 uvedla, že se téhož dne vyjádřila, na podání úřad práce nereagoval a druhý den vydal rozhodnutí. Z podání ze dne 6. 8. 2019 je patrné, že se měla zájem s podklady rozhodnutí seznámit, k čemuž jí nebyl dán přiměřený prostor. Úřad práce ani žalovaný nenabídli žádné skutečnosti, ze kterých by vyplynuly důvodné pochybnosti

vyvracející její tvrzení. V rozhodnutí absentují úvahy, jak se správní orgán vypořádal s důkazními návrhy vznesenými v podání ze dne 1. 7. 2019. Žalobkyně trvala na tom, že neměla dostatečný prostor k vyjádření ve věci.

V. Posouzení věci krajským soudem

22. Krajský soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo, v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a mezích uplatněných žalobních bodů, vycházejí přitom ze skutkového a právního stavu v době vydání napadeného rozhodnutí, v souladu s § 75 odst. 1, odst. 2 s. ř. s.
23. Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí úřadu práce o odejmutí dávky hmotné nouze - doplatku na bydlení od 1. 5. 2019, ve spojení s rozhodnutím žalovaného, s odkazem mj. na § 44 odst. 1 a § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Soud se proto nebude vyjadřovat k samotnému faktickému zastavení výplaty doplatku na bydlení, resp. obecně dávek hmotné nouze, které žalobkyně zmiňuje. K poznámce žalobkyně ohledně přechodního postupu soudu ve věci zastavení vyplácení dávek hmotné nouze odkazuje soud na důvody zmíněné v jeho usnesení ze dne 5. 11. 2019, č. j. 59 Ad 9/2019-34, jímž odmítl žalobu na ochranu před nezákonným zásahem úřadu práce, s tím, že vycházel ze závěrů rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2019, č. j. 9 Ads 303/2018-32.
24. Podle § 44 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi *změní-li se skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku nebo její výplatu tak, že nárok na dávku nebo na její výplatu zanikne, dávka se odejme nebo její výplata zastaví od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém tato změna nastala.*
25. Podle § 49 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi *žadatel o dávku, příjemce i společně posuzované osoby jsou povinni osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, na její výši nebo výplatu a na výzvu se osobně dostavit k příslušnému orgánu pomoci v hmotné nouzi, nebrání-li tomu těžko překonatelné překážky, zejména zdravotní stav.* Dle § 49 odst. 2 uvedeného zákona platí, že *příjemce dávky je povinen a) písemně oznámit orgánu pomoci v hmotné nouzi změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši nebo výplatu, a to do 8 dnů ode dne, kdy se o těchto skutečnostech dozvěděl, b) vyhovět výzvě orgánu pomoci v hmotné nouzi, aby osvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu, a to ve lhůtě do 8 dnů ode dne doručení výzvy, neurčil-li orgán pomoci v hmotné nouzi delší lhůtu.* Podle § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi *nesplní-li osoba uvedená v odstavcích 1 až 4 ve lhůtě stanovené příslušným orgánem povinnosti uvedené v odstavcích 1 až 4, může být po předchozím upozornění žádost o dávku zamítnuta, výplata dávky zastavena, nebo dávka odejmuta.*
26. Řízení o odejmutí dávky bylo v dané věci řízením zahájeným z moci úřední ve smyslu § 69 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, ve spojení s § 46 správního řádu. Podle § 46 odst. 1 správního řádu *řízení z moci úřední je zahájeno dnem, kdy správní orgán oznámil zahájení řízení účastníkovi uvedenému v § 27 odst. 1 doručením oznámení ... Oznámení musí obsahovat označení správního orgánu, předmět řízení, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné osoby.* Dle odst. 3 uvedeného ustanovení *oznámení o zahájení řízení může být spojeno s jiným úkonem v řízení.*
27. Předně soud uvádí, že rozhodnutí vydaná v obou stupních řízení nejsou nezákonná pro překážku litispendence ve smyslu § 48 odst. 1 správního řádu. Oznámením úřadu práce ze dne 18. 10. 2019 nebylo zahájeno zcela nové, v pořadí druhé řízení o odejmutí doplatku na bydlení, nýbrž se jednalo o oznámení úřadu práce ve smyslu, že po zrušujícím rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 9. 2019 bude úřad práce ve své podstatě fakticky znovu ve správním

řízení rozhodovat o odejmutí doplatku na bydlení. Po zrušujícím rozhodnutí žalovaného jako nadřízeného správního orgánu a vrácení věci úřadu práce jako správnímu orgánu I. stupně k dalšímu řízení formálně vzato nedochází k pokračování ve správním řízení, nýbrž k novému projednání věci, neboť odvolací orgán dle § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu *napadené rozhodnutí nebo jeho část zruší a věc vrátí k novému projednání*, dochází tedy k jakémusi „znovuotevření“ řízení. Fakticky správní orgán I. stupně pokračuje v původním řízení, tj. v řízení, které již bylo dříve zahájeno a které tudíž není třeba zahajovat znovu, s totožným předmětem řízení. Soud připouští, že pro žalobkyni mohlo být matoucí, že v oznámení ze dne 18. 10. 2019 úřad práce použil formulaci o zahájení správního řízení dle § 46 správního řádu, nicméně tento postup nevedl v dané věci ke zkrácení práv žalobkyně. Žalobkyně si z formulace předmětu řízení - odejmutí dávky doplatek na bydlení evidované pod č. j. 145883/2015/LIB - musela být v návaznosti na výrok a odůvodnění zrušujícího rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 9. 2019 vědoma toho, že úřad práce „znovu“ vede řízení o odejmutí této dávky hmotné nouze a tak, jak mu uložil žalovaný, dává žalobkyni prostor pro realizaci procesních práv dle § 36 odst. 3 správního řádu před vydáním nového rozhodnutí ve věci odejmutí doplatku na bydlení. Ve shodě s žalovaným soud dodává, že veškeré procesní úkony, které byly učiněny od zahájení řízení jeho oznámením žalobkyni dne 4. 6. 2019, kdy bylo žalobkyni doručeno oznámení o zahájení řízení ze dne 31. 5. 2019, do oznámení úřadu práce ze dne 18. 10. 2019 bylo nutno zohlednit při vydání rozhodnutí ve věci odejmutí doplatku na bydlení. Není tedy pravdou, že by před vydáním rozhodnutí úřadu práce ze dne 5. 11. 2019 a napadeného rozhodnutí žalovaného nebylo vedeno žádné řízení.

28. Další procesní námitky se týkaly k nedostatečného uvedení důvodů pro zahájení řízení ve věci odejmutí doplatku na bydlení. Podle § 46 odst. 1 věta poslední správního řádu platí, že *oznámení musí mít předepsané náležitosti, a to označení správního orgánu, předmět řízení, identifikaci a podpis oprávněné úřední osoby*. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2010, č. j. 1 Afs 58/2009-541, vyplývá, že *„předmět řízení musí v oznámení o zahájení řízení identifikován dostatečně určitě tak, aby účastníkovi řízení bylo zřejmé, jaké jeho jednání bude posuzováno, a aby bylo zaručeno jeho právo účinně se v daném řízení hájit“*. Nelze současně přehlédnout, že tyto závěry byly učiněny v případě, kdy předmětem řízení bylo uložení pokuty za delikt ní jednání, a současně byla soudy posuzována i otázka samotného vymezení skutku, v němž mělo protiprávní jednání spočívat. Např. Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 24. 4. 2019, sp. zn. 8 Afs 82/2015, k otázce označení předmětu

řízení uvedl, že oznámení o zahájení řízení nemusí obsahovat uvedení důvodů pro zahájení řízení, postačí označení předmětu řízení.

29. V souzené věci byl v oznámení o zahájení řízení ze dne 31. 5. 2019 předmět řízení označen tak, že zahájené řízení se týká odejmutí dávky pomoci v hmotné nouzi - doplatku na bydlení evidovaného pod č. j. 145883/2015/LIB. Takové označení předmětu řízení nemohlo žalobkyni zkrátit na jejích právech účinně se v řízení hájit. Nelze totiž odhlédnout od toho, že zahájení řízení předcházelo vydání výzvy ze dne 10. 5. 2019 dle § 49 zákona o pomoci v hmotné nouzi směřující k objasnění sociálních a majetkových poměrů i ústní jednání ze dne 22. 5. 2019, žalobkyni tudíž muselo být zřejmé, že úřadu práce vznikly pochybnosti ohledně toho, zda nadále trvají skutečnosti rozhodné pro nárok na danou dávku, konkrétně pochybnosti ohledně jejích sociálních a majetkových poměrů, zejména v souvislosti s kosmetickým vybavením, které bylo zjištěné při místním šetření. Námitku žalobkyně tedy neshledal soud důvodnou.

30. Soud ovšem dospěl k závěru, že před vydáním rozhodnutí úřadu práce byla porušena procesní práva žalobkyně dle § 36 odst. 3 správního řádu. Dle uvedeného ustanovení *musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí; to se netýká žadatele, pokud se jeho žádosti v plném rozsahu vyhovuje, a účastníka, který se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí vzdal.* K realizaci uvedeného práva a správní orgán účastníkům zpravidla určí lhůtu. Podle § 39 odst. 1 správního řádu *správní orgán účastníkovi určí přiměřenou lhůtu k provedení úkonu, pokud ji nestanoví zákon a je-li toho zapotřebí. Určením lhůty nesmí být ohrožen účel řízení ani porušena rovnost účastníků. Usnesení o určení lhůty se oznamuje pouze tomu, komu je určena, popřípadě i tomu, jehož se jinak přímo dotýká.* Dle odst. 2 *lhůtu určenou správním orgánem může na žádost účastníka správní orgán za podmínek stanovených v odstavci 1 usnesením přiměřeně prodloužit.*
31. Výkladem uvedeného ustanovení se zabýval již Nejvyšší správní soud, který v rozsudku ze dne 14. 1. 2016, č. j. 10 As 46/2015-43, dospěl k závěru, že podal-li účastník řízení žádost o prodloužení stanovené lhůty ještě za jejího běhu, je správní orgán povinen o této žádosti ještě před vydáním rozhodnutím rozhodnout ať již kladně usnesením, nebo záporně usnesením či jiným písemným aktem, neboť správní řád pro případ negativního posouzení výslovně formu usnesení nepředepisuje, nebo postupovat tak, že žádosti vyhově fakticky.
32. Takovým způsobem však úřad práce v dané věci nepostupoval. Úřad práce žalobkyni oznámil zahájení správního řízení (ve smyslu, že po zrušení předchozího rozhodnutí v odvolacím řízení bude o věci znovu rozhodovat - viz argumentace shora k oznámení o zahájení řízení ze dne 18. 10. 2019) a současně jí stanovil lhůtu 8 pracovních dnů k uplatnění práv dle § 36 odst. 3 správního řádu, tedy práva vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k podkladům rozhodnutí, potud nelze úřadu práce ničeho vytýkat. Oznámení bylo žalobkyni doručeno dne 19. 10. 2019 a konec lhůty stanovené pro uplatnění práv dle § 36 odst. 3 správního řádu připadl na den 31. 10. 2019 (viz rozhodnutí žalovaného, str. 5). Soud připomíná, že takto úřad práce postupoval z důvodu, že před vydáním prvního rozhodnutí ve věci znemožnil žalobkyni využít práva dle § 36 odst. 3 správního řádu a rozhodnutí ze dne 7. 8. 2019 vydal dříve, než žalobkyni uplynula lhůta poskytnutá k vyjádření k podkladům a případným návrhům na doplnění před rozhodnutím, což bylo nosným zrušujícím důvodem rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 9. 2019.
33. Jestliže žalobkyně úřadu práce v běhu této lhůty dne 25. 10. 2019 podala současně se žádostí o sdělení důvodů k zahájení řízení ze dne 18. 10. 2019 žádost o prodloužení stanovené lhůty (tuto skutečnost žalovaný v napadeném rozhodnutí reflektoval na str. 5 a 8), byl úřad práce povinen o této žádosti ještě před vydáním rozhodnutí rozhodnout. Pokud tak neučinil a žalobkyni ani jiným způsobem v souladu se zásadou součinnosti nevyrozuměl o tom, že již nehodlá upřesňovat důvody pro zahájení řízení o odejmutí doplatku na bydlení, a má proto stanovenou lhůtu 8 pracovních dnů za konečnou, a namísto toho vydal dne 5. 11. 2019 rozhodnutí ve věci, porušil základní zásady správního řízení ve smyslu § 2 odst. 1 a § 4 odst. 4 správního řádu a žalobkyni v důsledku svého postupu zkrátil na právu vyjádřit se před vydáním rozhodnutí ve věci ke shromážděným podkladům. Z podání žalobkyně ze dne 25. 10. 2019 také vyplývalo, že žalobkyně si není vědoma toho, že ve své podstatě nejde o zahájení nového správního řízení. Protože na její žádost úřad práce před vydáním rozhodnutí nereagoval, žalobkyně se tudíž ani nedozvěděla, že se nejedná o jiné správní řízení, ale právě o faktické pokračování řízení, v němž byla vydána předchozí rozhodnutí ve věci odejmutí doplatku na bydlení, přičemž důvody, které původně vedly k odejmutí dávky, jsou relevantní i v probíhajícím řízení. V souzeném případě má soud za to, že se jednalo o takové procesní pochybení, které

mohlo mít vliv na zákonnost rozhodnutí ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Správní orgány totiž opřely rozhodnutí o odejmutí dávky též o § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi, ve své podstatě tak důvodem pro odejmutí dávky bylo nesplnění žalobkyniných povinností prokázat skutečnosti, které po ní úřad práce ve smyslu § 49 odst. 2 a 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi požadoval doložit.

34. Za daného stavu tak nelze aprobovat závěr, že byl naplněn důvod pro odejmutí dávky podle § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi z důvodu, že žalobkyně jako příjemce doplatku na bydlení nesplnila svoje zákonné povinnosti dle § 49 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Nelze totiž pominout, že ač orgán pomoci v hmotné nouzi stanoví ke splnění povinnosti tvrzení a důkazní povinnosti příjemci dávky určitou lhůtu, může žadatel osvětlení a důkazy ke skutečnostem rozhodným pro nárok na dávku a k výzvě orgánu pomoci v hmotné nouzi předkládat až do vydání rozhodnutí ve věci a orgán pomoci v hmotné nouzi k nim musí přihlídnout (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2011, č. j. 3 Ads 183/2010-43).
35. Předčasné je proto i závěr o změně skutečností rozhodných pro nárok na dávku nebo její výplatu (§ 44 odst. 1). V tomto směru soud pro účely dalšího správního řízení alespoň poznamenává, že pokud úřad práce a zejména žalovaný argumentovali také možností zvýšit si příjem prodejem či pronájmem kosmetického vybavení, nevypořádali se s argumentací žalobkyně, není zřejmé, zda toto vybavení v celém rozsahu považovali za její, případně z jakých důvodů. Dále není z napadeného rozhodnutí žalovaného zřejmé, z jakých skutečností je dovozován závěr, že prodej by přinesl předvídaný příjem a proč nebylo provedeno žalobkyní navrhované ocenění (viz podání žalobkyně ze dne 1. 7. 2019). Argumentace žalovaného celkovými sociálními poměry ve smyslu § 15 zákona o pomoci v hmotné nouzi, včetně zmínky o využívání nadměrného bytu, jde nad rámec nosných důvodů prvostupňového rozhodnutí a lze přisvědčit žalobkyni, že v tomto směru jsou zjištění a úvahy žalovaného kusé.
36. Námitky uplatněné v replice nad rámec formulace žalobních bodů soud pro jejich opožděnost (§ 71 odst. 2 věta třetí ve spojení s § 72 odst. 1 s. ř. s.) nepřezkoumával. Jde o výhrady vůči prodloužení lhůty pro vydání rozhodnutí s ohledem na složitost případu, dále námitky ohledně nedostatečného prostoru pro vyjádření před vydáním rozhodnutí úřadu ze dne 7. 8. 2019 v návaznosti na doručení dopisu úřadu práce dne 3. 8. 2019.

VI. Závěr a náklady řízení

37. Na základě uvedených argumentů shledal soud žalobu důvodnou a napadené rozhodnutí žalovaného zrušil podle § 78 odst. 1 ve spojení s § 76 odst. 1 písm. a), c) s. ř. s. a věc v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil k dalšímu řízení žalovanému. Protože vytýkanými vadami trpělo i rozhodnutí úřadu práce, využil soud možnosti dané mu § 78 odst. 3 s. ř. s. a přikročil i ke zrušení rozhodnutí prvostupňového. Žalovanému by totiž nezbylo než rozhodnutí úřadu práce vydané po podstatném procesním pochybení zrušit a věc vrátit úřadu práce k novému rozhodnutí.
38. V souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s. jsou správní orgány vysloveným právním názorem soudu vázány. V dalším řízení bude povinností úřadu práce před vydáním rozhodnutí posoudit žádost žalobkyně ze dne 25. 10. 2019 a buď usnesením lhůtu stanovenou k uplatnění práv podle § 36 odst. 3 správního řádu žalobkyni prodloužit, nebo jí svoje negativní stanovisko před vydáním rozhodnutí sdělit, teprve poté bude možné ve věci vydat rozhodnutí. Správní rozhodnutí budou muset být podložena skutkovými zjištěními a následně

přezkoumatelným způsobem odůvodněna v souladu s § 68 odst. 3 správního řádu.

39. Ve věci soud rozhodl, aniž by nařídil ústní jednání, v souladu s § 51 odst. 2 ve spojení s § 76 odst. 1 s. ř. s.
40. Podle § 60 odst. 1 věta první s. ř. s. má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Podle § 60 odst. 2 s. ř. s. ustanovení odst. 1 neplatí, mělo-li být právo na náhradu nákladů řízení přiznáno správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění, nemocenského pojištění, pomoci v hmotné nouzi a sociální péče.
41. V souzené věci byla úspěšná žalobkyně, ta však náhradu nákladů řízení nepožadovala a soudu je ani před výzvu nevyčíslila a nedoložila. Soud proto vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 5. říjen 2020.

Mgr. Lucie Trejbalová
samosoudkyně

